

# PAKS és VIDÉKE

Közművelődési, társadalmi, gazdasági hetilap.

Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap. Előfizetési ára egész évre 6 frt; fél évre 3 frt; évnegyedre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 10 kr. — Hirdetések jutányos áron számíttatnak. Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba; minden közirat, cserépóldány stb. Paksra a szerkesztőséghez kóretik címzettetni

## Közszellem ápolása.

Minden községnek megvan törvényes joga a községekhez tartozó ügyeknek intézésére: a választói joggal bír minden honpolgárnak az azokban való résztevésre. Minthogy pedig az ország a községeknek összességéből áll, tehát a községi ügyek egyúttal az országos ügyeknek egy részét képezik. A községi ügyek közügyek lévén, ezek iránt való részvétel elősegíti, kiképezi és ápolja a közszellemet, mert részvételt gerjeszt az állam minden ügyei s az egész ország sorsa iránt.

Nem lehet magasabb cél, nem szebb feladat mint az ország sorsa iránt érdeklődő jó honpolgárokat képezni, nevelni, minden honpolgárt hazafivá varázsolni. Minden embernek valamely községben kellően laknia, a hatóságoknak az a legelső erkölcsi kötelességük, hogy az ő saját községükben előforduló közügyek iránt érdeklődést keltsenek, fejlesszenek és ápoljanak minden egyes önjogi emberben. A községi ügyekben való részvételt a legjobb iskola a hazafiakká képzésre, mert itt megszokjuk a közügyben saját ügyünket tekinteni, s az ország érdekei iránt is oly részvételt viseltetni, mint akár a saját magunk haszna, érdeke iránt. Községi ügyek intézésénél minden tárgyban, min-

den körülményben a haza is szemeink előtt lebeg és önkénytelenül észre sem véve, megszokjuk a hazát saját családunk gyanánt szeretni.

Közszellem előmozdítására hathatósan befoly még a hírlapoknak gyakori olvasgatása is, miután a hírlapok úgy egyes községeknek, valamint az egész országnak közügyeivel foglalkoznak, azokat ismertetik, tárgyalják, sőt az országnak a külfölddel való viszonya iránti értesítéseket hoznak és a mi közérdekeinknek szószólói és védői. Úgy a községi ügyekben való részvétel, valamint hírlapok olvasgatása határozottan fejlesztik és ápolják a közszellemet, ahol már van, és teremtenek ott, hol még nem volt!

A közszellem forrása minden erénynek s a nemzeti tevékenység műveinek. Üdvös eredménye, hogy a közérdekért megtanulunk fogékonyak, résztvevők és aldozatkészek lenni, tudva, hogy amit jótékony intézetekre, iskolákra, iparra és művészetekre a haza oltárára áldozunk, — az visszahatással lesz mireánk is, azzal előmozdítjuk az ország fölvirágzását, a társadalom jólétét s a jövő nemzedékek, gyermekeink és unokáink s az ő utódainak boldogulhatását.

Eszközli a közszellem a közrend és biztonság fentartásának óhaját és fentartására való folytonos törekvést és annak létesülé-

sét, általában mindent, ami jó, szép és nemes megvalósítani a társadalom közkincsévé tenni akar. A helyes irányra terelt közvélemény szintén élesztheti a közszellemet; ellenben néha egyes tetszetős jelszavakat fölvető hangadók által mesterkélten összetakolt ál-közvélemény mindenkor a közszellemnek ártalmára, olykor megsemmisítésére szolgál!

A valódi közérdekek fölismerése, azoknak általános fölkarolása, dédelgetése, legbiztosabb összekötő kapocs, a közszellem levezetésére a legjobb hővezető. Azért minden községnek minden képesített tagja igyekezzék minél jobban érdeklődni a községi ügyek iránt, s ne mulassza soha fontos akadályoztatása nélkül azoknak elintézésébe befolylni és eziránti jogait gyakorolni. Hasson oda a községi előjáróság, hassanak oda a törvényhatóságok, hogy minden választó polgár mentül élénkebben érdeklődjék a községi ügyek iránt. Ne legyen választás, melyen minden választó nem szavaz. És egyebekben is ily érdeklődés tanúsíttassék

Olvassunk hírlapokat; járassunk legalább is egy helyi és egy fővárosi lapot! tartsunk a helyes irányu közvéleménnyel! Igy azután a közszellem ápolása mellett a jó hazafiak tábora szaporodni és Magyarország virágozni fog! Cs. G.

## TÁRCZA.

Valid-Thagi Khán.

E. de Kock beszélye.

(Vége)

Látogatókat fogadott ő is folytonosan — természetesen nőket, s látogatott ő is jobbra balra. Legkedvesebb barátneje Kerbela volt, — egy kinstári fő tisztviselő neje. Kerbela nagyon jól ösmerte Behari életét, gyakran visszaemlékeztek tehát, midőn együtt voltak Veddah-tól.

Egy nap Kerbela örömteljes arccal rohant Beharihoz.

— Mi jót hozasz, drágám?

— Nagy ujság van, ösmered fivéremet Hasszánt?

— Igen.

— Találd ki, kivel találkozott ma reggel a városban? Szorítsd kezeidet szivedre, nehogy kiugorjék az örömtől — Veddahhal találkozott.

— Veddah!... rebegé Behari — Veddah Ispahánban!

— Igen, itt van, fejedelme mir-Mahmud paranesára, aki pár nap alatt szintén megérkezik. És a Csehel palotában lakik. Hasszán hosszú ideig beszélgetett vele. Ő még mindig szeret téged kedvesem. Nem tagadja ezt, de sőt, Hasszán dicsérete példátlan hűségét, örömeiben nagyszerű tőreit is neki ajándékozta. Hasszán azt is beszéli, hogy gyönyörű emberré lett, hogy nincs a városban senki, akit hozzá lehetne hasonlítani szépségben és kellemben.

Behari szivére szorított kezekkel lehanyatlott.

— Szegény Behari, rosszul tettem, hogy elmondtam neked e reád nézve rossz hírt. Előre láthattam volna az eredményt... De vigasztalódjál, én könnyen össze-hozhatlak benneteket egy órára, kettőre.

— Ah, siránkozott Behari, én nem vagyok többé a magam-é! Késő, késő!

— És ha a dolog nem járna veszélylyel? Ime, elmondok mindent. Én magam is beszéltem Veddahhal a bazárban. Mondj igent, s még ma este itt lesz nálad az enderunban.

— Itt! de hisz te csufolkodol, ugy látszik! Hogy jöhetne ide be?

— Igen egyszerűen. — Férjed minden héten egyszer elhozolja a táncosnőket mulattatásodra. — A táncosnőket zenészek kísérik. Egy zenészszel ruhát cserél és...

— Nem, nem akarom, ne kísérs tovább, Kerbela!

— Legyen, de bizony kár: ő már meggyezett a táncosnőkkel s a zenészekkel.

— Szegény Veddah!

— Bizony szegény! — Itt a közelben van fivéremmel s várja válaszodat, mely őt boldoggá tenné. — Nem értem, miért utasítod őt vissza? Hisz nincs veszély a dologban, — igazán nincs. Ki gyaníthatná, hogy Mir Mahmud fejedelem egyik tisztje az a zenész! — Ugyan ne légy gyerek, ne félj annyira!

Behari barátneje koblére borult zokogva, s mondá: — hát jöjjön.

S elajult.

\* \* \*

A táncosnők megjöttek, velük Veddah, aki igen ügyesen kezelte hangszerét. Az adott jelre azonban mindannyian eltűntek, kivéve Veddahot a ki egyedül maradt Beharijával.

Ki írhatná le boldogságukat?

De ime, rövid idő múlva rohan be Kerbela hogy jön Valid-Thagi Khán.

— Egek! és a táncosnők?

— Eltávoztak.

— Mit tegyünk?

— Veddah itt marad reggelig.

— De hova rejtjük őt?

— Bárhova... abba a ládába...

S egy nagy ládába mutatott, a melyben Behari holmiai voltak.

Veddah egy perc alatt benne volt — s benne maradt — nem másnap reggelig, de nyolcz napon át.

Értsük meg egyenást nem a ládában — hanem Beharinal.

Valid-Thagi Khán, mint említők, kitűnő férfi volt. A bazárban egyszer meglátván egy gyönyörű rubintokkal diszitett arany gyűrűt, megvette felesége számára, s a kereskedő inasára — aki igen ügyes fiúcska volt — bízta a hazavitelt.

— Vidd fiúcskám a gyűrűt palotámba s

## H I R E K.

— **Felülfizetések.** A mult hó 17-iki önkéntes tűzoltói mulatság összes bevétele volt 100 frt 30 kr, kiadása 36 frt 40 kr. Tiszta jövedelme: 63 frt 90 kr. — Felülfizettek: br. Rudnyánszky István úr 5 frtot; — Spiesz János, Rosenbaum Márkus és Florián István urak 2—2 frtot; — id. Vigyázó Rudolf, m. Kovács János, Stokinger István urak 1—1 frtot; — Reich, Horváth G., dr. Somogyi Zsiga, Munkácsi Sándor ref. lelkész, Petrich Árpád, Osztermayer István, Wimmer, — Géczi és Szalacsi hadnagy. és Kémárky Iván urak 70—70 krt; — Galambos M. úr 80 krt; a paksi legény egylet 50 krt; — Németh Mórítz, Grünhut Adolf, Zöldág József urak 40—40 krt; — Büttel V. úr és N. N. 30—30 krt; — Gara József, Franké Albert, Akkermann Péter, Vitkovics Gyula, Kocsis József, Makay Lajos, Gródi Mihály, Fischl Ignác, Hoffmann János, Pápay L. és Florián János urak egyenkint 20 krt; Zavaros János, Geyer Ádám, Demmel Konstantin örmester, Tóth Zsigmond, Czeizler Ede, Eberling Mátyás, Élesits Mihály, Blaha Albert, Schwertl Antal urak egyenkint 10 krt; — összesen 22 frt 20 krt, mely adományokért e helyen mond köszönetet a mulatság rendezősege. —

— **Sáskák** tettek nagy pusztításokat Péczelen és Maglódon. — Még csak ez volt hátra a tűz, viz pusztításokhoz!

— **A július hó 6-ára,** elrendelt fegyvergyakorlatok, tekintettel az aratásra, elhalasztattak szeptember hó elejére. Járásunkban a szolgabíró úr már mult hó 26-án intézkedett sürgősen, a behívások vissza vonása iránt.

— **A fővárosunkban** levő testgyenesítő gyógyintézetet ajánljuk Olvasóink figyelmébe s egyúttal szives figyelmükbe ajánljuk az erre vonatkozó mai hirdetésünket.

— **Elösmerés a csendöröknek.** Nak község előljárósága elösmerését nyilváníja Csiky János és Cserép István csendöröknek, kik tapintatos eljárásukkal felfedezték községük volt bírāja Kelemen Gábor gyilkosát Bíró János személyében. Bíró mult hó 17-én gyilkolta meg Nak község bíráját.

— **Az izraelita hitközségek és anyakönyvek szabályozása.** Trefort miniszter 1888. június 21. kelettel 1191. eln. sz. alatt terjedelmesebb körendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz »az izr. hitközségek ügyeinek és az anyakönyvi üggyhöz való viszonyuk szabályozása tárgyában.« — A szabályrendelet, mely ö

felsőségének Bécsben, jun. 5-én kelt legfelsőbb elhatározását megnyerte, kimerítőleg rendezi a hitközségi és anyakönyvi ügyeket.

Elrendeli: 1. hogy hitközségeknek csak ama izr. hitközség tekinthető, a hol anyakönyvvezető joggal felruházott rabbiság van, 2. Uj hitközségek föllállítását a miniszter a közig. bizottság előterjesztésére engedélyezi kellő garanciák mellett. 3. Az anyakönyvvezetési joggal nem bíró mellékközségek, imaházi egyesületek és fiókközségek viszonyai rendeztetnek. 4. A hitközségek alapszabályaikat a kongresszusi orthodox, vagy status quo ante szerint állapíthatják meg, de azt a miniszter jóváhagyása alá kötelesek becsajítani. 5. Minden izraelita köteles a hitközség-, fiókhitközség- vagy imaház-tartáshoz tag gyanánt járulni. Az illetmény közigazgatásilag hajtatik be. 6. Az 1885. évi anyakönyvi rendelet módosítottatik. 7. Az eddigi ellenkező rendeletek és szabályzatok hatályukat veszítik.

— **Vizsgálat.** Többrendbeli feljelentés folytán, a helybeli közgyám, a »Magyar Szövetség« szerkesztője Daróczy Zsiga ellen vizsgálat rendeltetett el. Hivatalát helyettesítés útján a holnap egybegyűlendő képviselőtestület fogja betölteni. Kiváncsian várjuk a vizsgálat lefolyását. Az egyik feljelentő Hagymássy Károly helybeli közjegyző úr volt; a ki ellen aztán Daróczy ur is tett feljelentést a kir. ügyészséghez mult hó 27-én. (Mint hogy a »Magyar Szövetség« című lap azt írta ránk — saját maga mellett reklamozván — hogy lapunkat tiltsák ki házukból, mi meg ajánljuk melegen a Magyar Szövetséget. A szerk.)

— **Hymen.** Toth Gyula, előnyösen ismert szegzárdi uradalmi vendéglő bérlő eljegyezte, a bájos, kedves Fetter Anna kisasszonyt. — De még egy rossz ember akadt, a ki szintén elrabol egy szépséget Paksról s elviszi Baranyavármegyé székelyére Pécsre. Ez a boldog ember pedig: Streiter Lajos pécsi vaskereskedő s eljegyezte Schmidt Lenke kisasszonyt, városunk egyik szeretetre méltó hölgyét s már augusztus első napjaiban meg lesz az esküvő, a mi a boldog párt ez életre leköti. — boldogságuk tovább folytatása tőlük függvén, a szerint, a mint a szent frigy magasztosságát, hivatásukat el akarják érni. — Áldás és szerenese kísérje őket az élet rögös utain s a völegények ne feledkezzenek meg Paksról soha sem, honnét boldogságukhoz az alapkövet viszik magukkal!

— **Lopások.** A városháza előtt volt padot »ösmeretlen« tettesek, a városi örök bosszusá-

gára tegnap virradóra »elemelték.« Ugyanakkor, szerkesztőnk udvarából egy kakas és egy szép tyúk nyomtalanul eltűnt. — Az erélyes nyomozások megindítottak.

— **Színészeink** Paksról Kalocsára mennek s mint halljuk, már holnap egy megbízott átmegy, bérleteket gyűjteni.

— **Életmentő** gyerek: Hoffer János 12—13 éves kis fiu, Szabó Gábor nevelő fiát pénteken délután a Dunából kimentette. Ugyanis a gyerek egy tutajon állott, melyet a hajó által okozott hullám megmozdítván, a fiu leszédült s a Dunába esett. Meglátván ezt Hoffer Jani, a partról leugrott, a tutajra ment s a már-már elmerülő gyerek haját megragadván, — vissza adta az életnek. Ajánljuk a bátor gyereket, derék alispánunk igen becses figyelmébe; mert ha felnőtt emberek, mint életmentők a király magas figyelmébe ajánlatnak kitüntetésre — annál inkább méltó ily gyermek a kitüntetésre, hogy élete legkésőbbi korában is örömmel gondoljon vissza azon időre, midőn élete kockázatásával adott vissza egy életet az emberiségnek s a mi még több: h a z á n k n a k.

— **Ismét** Freund Ignác úr, a III. Csak nem rég említettük, hogy ezen úr a pálinka főzde csapadékait a főtezára vezeti le; melyből pocsolva s ebből rondaságok keletkeznek s hogy ma, holnap a kolera ha kitör, — ő neki leszünk hálás lekötöztetve s hála éber hatóságunknak stb. stb. stb., ez még ma is így van; — aztán pünkösdkor elgázoltatta Cseh kőművesét (a mit a »Kis Újság« budapesti képes napilap képből is megörökített) pénteken Popper 1 és fél éves gyermekét gázoltatta el lovával. — Ezen úr úgy látszik, nagyon bizik magában; mert még eddig nem volt veszített csak is nyert ügye. — Tiszteljük az igazságszolgáltatás — hazai menetét!!!

— **Van** Paks vármegyében egy családi uradalom, annak egy nagy vendéglője s ennek egy bérlője. E nagy vendéglőbe e napokban néhány utas akart megszállani. E vendéglős be is eresztette őket, megengedte a lovakat kifogatni; aztán, midőn ez megtörtént, házi szolgálójával úgy ellátta a vendégeket, hogy veresen (azaz padon véresen) mentek el. Most az ügy, egy fővárosi fogas ügyvéd kezében van. (Beküldetett.)

— **Ipa** és vő. Egresi József Tsida uraságnál Gyapán ipát súlyos sértésekkel illette. Buta feltékenységében nevével kegyetlenül bánt, a miért az após Földi József, Egresit rendre utasította. Egresi e miatt való bosszuságában apósát

add át feleségemnek, Beharinak; azonnal vissza térsz s elmondod mit szölt hozzá?

— Egy pillanat alatt megtérek.

— S Pul — így hitták a fiucska, pár pillanat alatt csakugyan megjött.

— Nos?

— Azt hiszem uram, hogy urnője meg van elégedve a gyűrűvel.

— Hogyan? csak hiszed? s nem mutatott semmi örömet sem feleségem?

— Az ördögbe? nem sokat, mert elfelejtett pár krajczárt adni.

— Elfelejtett adni? Különös! Pedig Behari nem fősvény. Talán nem nyujtottad át neki a gyűrűt ügyesen, kellemmel?

A fiucska nevetett s aztán mondá!

— Oh, nem azért nem adott nekem semmit, hanem, mert rettenetesen feldühödött.

— Feldühödött, s miért?

— Miért? — Mert bármily gyorsan is igyekezett elcsukni a kalitkát, mégis megláttam a madarat.

— A kalitkát? A madarat? — Megbolondultál? Ne csufolodjál kölyök, mert levágom a füled!

Pul megijedt, látván Valid-Thagi Khán ököibe szorított kezeit. — Már megbánta, hogy túl sokat beszélt. De már vissza nem vonhatta szavait.

— No hát, — mivel így áll a dolog, elmondok mindent. Többször voltam már a palot-

tában tudom a járást. A midőn beléptem, kit sem láttam a szolgák közül. Beléptem tehát az urnő osztályába. Járás közben én nem szoktam zajt csinálni, s így eljutottam egészen a lakszobáig, anélkül, hogy ő meghallott volna. Mégis, kinyitván az ajtót, ennek nyikorgása elárult, — de mégis láthattam, mint rejtett el egy férfit abba a vörös nagy ládába.

— Egy férfit! — kutya fülü hazug kölyke! várj csak, majd megtanítlak becsületre! S megragadva a fiút, oly erővel szorítá meg annak kezét, hogy majd eltörte.

— Ha hazudtam, öljön meg, — kiáltá Pul, a ki daczára az élénken érzett fájdalomnak, fel sem jajdult. —

A tiszt elbocsajta a fiút.

— Igazad van, mondá, e öb meg kell győződnöm, ha igazat beszéltél-e avagy hazudtál. Várj reám e helyen, s ha életed kedves, ne beszélj el senkinek egy szót sem abból, amit nekem elmondtál. Saját apádnak sem! Ha igazat beszéltél légy nyugodt, gazdagon megjutalmazlak. Nincsen annyi hajad szála, a hány aranyat adok.

— Ugy hát igen gazdag leszek, — felelé a fiú nagy vigan, mert hála Istennek nem a haj az, amiben szükölködöm. —

Valid-Thagi Khan pedig haza felé sietett. Szomorú gondolatokat forgatott fejében. Bizonyos, hogy a fiú nem hazudott. Miért tette volna? Behari bűnös! S kivel gyalázta meg őt?

S mint villám cikázott agyába a gondolat: Veddah!

Hallotta, hogy Veddah Ispahánban van. Bizonyosan Veddah van feleségénél. Mit csináljon? Zajt üssön? A világért sem! Csöndben de rettentően kell megbosszulnia becsületét.

Haza érkezett. A szolgák bejelentették őt Beharinál. —

Behari szobájában két láda volt, ugyan azon nagyságban. Az egyik vörös a másik kék. Pul a vörösről beszélt. Erre ült Valid-Thagi Khán. Aztán enyelgő hangon így szólt:

— Megkaptad-e drágám a rubintos gyűrűt.

— Meg, ime itt van az ujjamon.

— Tetszik-e

— Nagyon.

— Meg vagy-e elégedve?

— Nagyon, de nagyon.

— Igen örülök neki, de ajándékom fejében kérek én is valamit.

— Bármit, szivesen neked!

— Szerfölött jó vagy. Add nekem e ládat, a melyen ülök. Behari megrezzent. — De visszartartva felindulását, mondván:

— Hiszen csak asszonyi dolgok vannak benne.

— Azokra nincs szükségem. Csak a ládat akarom.

— Vedd akkor a másikat, ép oly nagy a kék is.

— Én a vöröset ohajtanám.

megleste s furkós bottal mult hó 28-án este a mezőn úgy össze-verte, hogy az öreg legkevesebb 18-20 napig lesz orvosi gyógykezelés alatt. — Az öreg fején és kezén kapott erős sérüléseket.

— **A vasutasok rózsái** A vasutasok nem viselhetik ezentúl eddigi jelvényüket, a szárnyaskereket, melyre pedig oly büszkék voltak. Baross urnak — ki hitte volna róla? — jobban tetszenek a rózsák. Ezentúl az egyes állomásokon nem szárnyaskerekek fogják emlékeztetni az utasokat a — türelemre. A Baross miniszter által kiadott új egyenruházati szabályrendelet főbb pontjai különben a következők: 1. A hivatalnokoknak július 1-jével csak az új szabályzatban megállapított rangjelzőket szabad használni. 2. A hivatalnoki sapkákról az aranyvitkézkötés és széles aranypászomány eltávolítandó. 3. A szolgálatban levő tisztviselők karkötőt tartoznak viselni, melyet 2 frt 60 krért az igazgatóság szolgáltat ki nekik. 4. Az altisztek ezüst rangjelző rózsákat viselnek. 5. Az I. rangfokozatu főhivatalnokok arany passzományos galléron 3—3 ezüst rózsát, a II. rangfokozatu főhivatalnokok 2—2 s a III. rangfokozatu főhivatalnokok 1—1 ezüst rózsát, a IV. rangfokozatu hivatalnokok a zubbony-galléron 3—3 arany rózsát, az V. rangfokozatu hivatalnokok 2—2 s a VI. rangfokozatu hivatalnokok 1—1 arany rózsát viselnek. 6. A zubbony-galléron ezentúl szárnyaskerekek nem viselhetők. 7. A hivatalnokok az egyenruhához katonatiszti nyakravallót viselnek. — E szabályrendelet már július 1-jével lép életbe.

— **Ismét öngyilkosság.** Babos Márton 85 éves paksi lakos gyógyíthatlan betegsége feletti elkeseredésében szombat reggeli 3 órakor szájába lőtt mely rögtön halálát okozta.

### Hasznos tudnivalók.

#### A zsendelynek tartóssá tétele.\*

Hogy a fedő-anyagok között még manapság is a zsendely bizonyos tekintetben első helyen áll, az általános tudva van. A mi ellene kifogásolható lenne, az az, hogy hamarabb pusztul, mint más fedő-anyag. Ennek ellenében már régóta azon fáradtak a chemikusok, hogy olyan szert tudjanak előállítani, melylyel e részben segíthetnének. Legújabbán a kátránnyal tettek kísérletek, de ez nem válik be, mert rövid idő múlva megkeményszik s leporlik a háztetőről. Ennek a kátránynak még a különféle kombinációi sem feleltek meg a várakozásnak, mert ezek sem állan-

\*) Ajánljuk háználajlonosságuk figyelmebe e cikket, a melyet a gondosan szerkesztett „Házi Közönyből” vettünk át.

dóak, s ha minden második vagy harmadik évben a festést a háztetőn meg kell újítani, úgy gazdálkodási tekintetben nem sokat nyertünk velük.

Németországban legújabbán nagyon elterjedt a mésztejjel való konzerválás, mint a legegyszerűbb, legolcsóbb s mégis a czélnak legmegfelelőbb eljárás.

Ennek főlényege abban áll, hogy a még fölveretlen zsendelyt néhány napig mészvízben hagyják állani, minek következtében a zsendely porusai mészszel telítetnek. E felszívódott mésztel zsendelyt, hogy a levegőből és esőből származó nedvesség behatolásának, miáltal a zsendelynek elkorhadása megóvatik, sőt kisebb-nagyobb mértékben a zsendely tűzveszélyességéből is veszít, a mennyiben a mészszel telített likacsok éghetlenné teszik a zsendelyt.

Az eljárás részleteiben következő: Egy a szükséghez képest kád frissen oltott s egészen híg feleresztett mészvizzel (mésztejjel) annyira megtöltetik, hogy ez a kötegekben beállított zsendelyt egészen ellepje. Két vagy három napi állás után — mely időközben a mészvíz többször fölkavarandó, hogy a mésztel részecskék az egész víztömeget eltöltsék s fenékre ne szállhassanak — a zsendelykötegek kivételnek s rudakra állítatnak, hogy a mészvíz róluk lecsöpögessen s így kellően megszikkadhassanak. Ha állandó szép időre van kilátás, úgy a megszikkadt zsendely azonnal felverhető s a kellő kiszáradást a napra kell bízni, mi is a melegebb évszakban rövid idő alatt bekövetkezik. Ha azonban esőtől lehet tartani, akkor legjobb a zsendely köteget jó szellős helyre tenni s egy pár napi szikkadás után a kötegeket fölbontva, a zsendelyeket széttergetni, hogy ezek tökéletesen megszáradván, a a mésztel rajtuk megkeményedjék s így biztosítva legyenek, hogy a netalán beállható esőzés a kellően meg nem keményedett mésztelreget le ne moshassa.

Magától értetlik, hogy e czélra legjobb minőségű, különösen pedig jó száraz zsendelyt kell választanunk, mert mentől szárazabb ez, annál mohóbban szívja föl a mesztel s így annál tartóssabbá is válik.

Azt hisszük, ez az eljárás oly egyszerű s oly rationabilis, hogy ezt tudva, bár ki is fogja követni, ha azt akarja, hogy zsendelyes házteteje mentől tovább daczolhasson az idő vasfóval.

—Z.—

A n a p h t a l i n egyik alkatrésze a koromnak, szaga átható ellenségesen hat minden rovarra, lehet használni kerti-, melegági rovarok pusztítására is, nem csak a moly ellen. Száraz homokkal, vagy száraz földdel kell keverni és a

veteményes ágyra hozni, elpusztítja a palánta balhátat, csigákat, földkukacokat, a lótetűt, hangyát, elűzi a vakandokat és a nélkül hat azokra, hogy a növényekre károsan hatna. A hangyalukakba, fészekbe szórva minden hangyát elpusztít.

R o v a r i r t ó s z e r e k. A »naphtalin és terpetin-olaj« hatalmas irtószerei a molyoknak. Elmondjuk, hogy minő hatással van a »naphtalin és a kőszén termelék« egyéb rovarokra is.

A k ő s z é n t ö r m e l é k (Lösch) vasuti állomásokon megszerezhető, a mely kerti földdel mindegy három ujnyi vastagon megterítetik, összeátatják a kettő, abba nem marad meg semmi féle rovar és a növényzetre nincs káros hatása sőt porhanyítja a talajt. De mert hegyi alkatrészei rovarirtó természetű birnak, több mint valószínű, hogy trágyával keverve, még a phylloxerát is elpusztítja.

A z o k a z a l k a t m a t l a n l e g y e k ! A melegebb napokkal megjelennek ezen alkalmatlan vendégeink is s megkezdődik az irtó háboru ellenük. Annyi és oly sokféle módon üldözik már őket s mégis alig vesszük észre, hogy fogynának, hanem inkább egy helyett újabb látszik jelentkezni. Zummognak, dühögnek egyaránt s nem ritkán akkorát csapunk rájuk, hogy saját arcunk éri meg. Nehéz a védekezés ilyen ellenséggel szemben. Különösen a konyhában szeretnek szátkészködni s azért nem ritkán bele is kerülnek az ételekbe. Van is bajuk a háziasszonyoknak velük s nem egyszer kívánják el őket oda, a hol a bors terem. Ajánlottunk mi is már többször szert ellenük s azért ezuttal csak annyit említtünk meg, hogy a babérolaj ellen roppant ellenszenvvel viseltetnek s a hol ennek a szagát érzik, ott ösztönszerűen kerekét oldanak. A genfi mézárások például babérolajjal kenik be a falakat, s menten maradnak a legyektől. Németországban láttam, hogy az aranyozott tükör s kép kereteket ezzel kenvének be, a legyek már messziről kerülték.

A t o j á s o k a t kikelés előtt langy meleg vízben igen jó megusztatni. Azon tojások, melyek a vízben le és fel mozognak, csirkével fizetik a költés fáradságát, míg a mozdulatlanul levőktől mit sem várhatunk. — De nemesak a kíváncsiság kielégítésére szolgál az usztatás, hanem az a praktikus haszna is van, hogy a víz a tojás héján átszivárog, a tojás hártáját megnedvesíti s a kis csibe így könnyebben törí át azt a kemény falat, mely őt a szép tavaszi napsugártól a sötétség országába zárja. Különösen az ázsiai tyukfajták azok, melyeknél a tojás héja legvastagabb s gyakran a csibének nincsen elég ereje oly nagy nyílást törni rajta, melyen fejét kidughatná.

### MŰVÉSZET és IRODALOM.

Színészet. A színház látogatási kedv, mintha kezdene emelkedni. Öröndetes jele ez annak, hogy derék színészeink iparkodnak a kívánalmaknak minden tekintetben megfelelni. — Vasárnap, mult hó 24-én Berczik Árpád »Paraszt kisasszony« népszínműve adatott. Géczy (Kelemen földbirtokos) Boer Róza (neje Mathild) igen jól alakítottak; Réthy né (mint leányuk Jolán), valóban kitűnő parasztkisasszony volt. Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy a többi szereplők is kifogástalanul állták meg helyüket.

Kedden »Házassági három parancs« ment. Ebben Géczy né (Dörgei neje) volt az est dicsőségének legnagyobb része; a sarokba szorított Dörgeit Géczy István, míg Violát Makay s a pikáns Viktóriát Boer Róza igen hűen mutatták be. — Erszényesné, mint rendesen, megnevettette a közönséget, a nagynéne szerepében.

Szerdán az »Árendás zsidó« került előadásra. Blum Dávid árendást Makay oly jól szerepeltette, hogy a közönséget mindvégig a legkellemesebb hangulatban tartotta s elmondhatjuk, hogy nem csapott át tulzába, a mi a fő érdeme s mert ez, nem célja a darabnak sem. Géczy né mint Száli, a hazafias zsidót sikerülten adta; míg Réthy né, (a talált, nevelt leány) Bettikében kedves volt s irigylettük is a bíró fiától,

— De...

— Mit de? — kérde a férj, merően felesége szeméi közé nézve. A nő megérté, hogy el van veszve, ha még egy szót ejt. Szerette kedvesét de — a saját életét is.

— Vedd hát a ládat, ha annyira meg-tetszett.

— Köszönöm.

És hitta a szolgálát.

— Vigyétek ki ezt a ládat.

— Hova?

— A kertbe — A viszontlátásra, kedves Beharim, és köszönöm ajándékom!

Es Beharimnak nem volt ereje felelni.

Veddah meg sem mozdult a ládában.

A szolgálak a ládat a kertben egy patak mellett letették.

— Ássatok egy gödröt mig vízre találtok.

Aztán a láda fölé hajolva mondá:

— Furesa dolgot hallottam felőled. Ha igaz veszszen el nyomod is, ne tudjon rólad többé senki. Ha pedig hamis a vád, nem követek el bünt, eltemetvén egy rosz faládát.

A ládat aztán a gödörbe tétette s földdel behányatta.

Ennek megtörténtevel vissza ment lakásába s egy kristály üvegecskét vett magához. Ezzel visszatért a bazarba, a hol Pul várt reá.

Valid-Thagi-Khán mosolygó arccal ment

a fiú felé úgy, hogy ez teljes bizalommal nézett a gazdagsággal biztató jövő elé.

— Nos? kérde.

— No hát, igazad volt fiaeskám; férfi volt a ládában.

— Ah?

— De az a férfi jó barátom. Feleségemmel csevegve várt mig visszatérek.

— Ah!

— De az nem tesz semmit, amit ígértem, mégis megkapod. — Az aranyakon kívül jó szemeid meg jutalmazásául még ezt az üvegecske rózsajarat is neked ajándékozom. Szagold csak meg!

A fiu gyanutlanul szagolta meg az üveget, de e pillanatban, mint villámot sújtott esett össze.

Nem volt rózsajolaj abban az üvegben, hanem iszonyu méreg, melynek már szaga is öl. — Szegény fiú, — mondá a tiszt, visszatévén üvegét zsebébe, — bizonyosan szél ütötte meg.

S eltávozott.

Az elősiető apa s sok más kereskedő hiába kísértettek föléleszteni a szerencsétlen áldozatot.

\* \* \*

Behari se élte túl Veddah halálát.

Megtudván, hol lett eltemetve kedvese, ola ment. sirjára rogyott — szíve meghasadt. —

(Kovács B.), — kinek feleségévé lett, a csunya orth. pajeszes veres Smüle (Réthy) ellenében. — s. —

Csütörtökön a »Jó Fülöp« adatott. Tudósítónk a következőkben emlékezik meg az előadásról: Dunai Árpád a »Jó Fülöp« szerepét nagyon jól adta elő és a közönségnek kiválóan megtetszett ügyessége. Makay a Góth Máttyás szerepét adta, ő is fényes sikert aratott a közönség előtt. Gécziné, ki a darabban Góth Máttyás leánya volt (Matild név alatt) az egész közönség figyelmét magára vonta, de valóban meg is érdemli a dicséretet. Nem kell megfélemleni a többiekre sem, mert mindannyian kifogástalanul játszottak. (N. Á.)

Pénteken azaz június 29-én Pakson Réthy László színtársulatánál »A Peleskei Notárius« című színmű került színre. Szereplők: Pelsőczy József. »A peleskei notárius« című szerepet valóban nagyon jól adta elő s jó alakjával nagyon megnyerte a közönség tetszését. »Sugár Laczi Kovács adta elő s leginkább énekével hódított. Makay Zoltán jól adta a »Hopfen Serfőző« szerepét s igen jól utánozta a vakot. Dunai Árpád a színlapon mint éjjeli őr volt kiírva, de a színpadon komikus szerepet adott) valóban megérdemli a dicséretet.

Továbbá Réthy Erzi igen kitünően játszott mind a »Biróné« mind pedig »Nina szobaleányi« szerepét. Ha a magyar színésznők között sok ilyen művésznő lenne, akkor valóban a legmagasabb tetőpontra emelkedhetne a magyar színészet. Igen jól adta Gécziné Farkas M. a »Setéség királynéja« című szerepet, s mindjárt első fellépésével megnyerte a közönség tetszését. Makayné szintén fényes sikert aratott a »Tóti Dorca géczy boszorkány« című szerepével. De azért a többi szereplőkről sem kell megfélemleni, mert mindenki jól adta elő szerepét s egyáltalában mindenki megérdemli a dicséretet.

Végül pedig nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a kit a színlapra kiírnak valamely szereppel, az ne változtassa meg szerepét, mert az csak zavart okoz, így volt a két legutóbbi előadásban, ugyanis nem azon rendben játszottak a mint a színlapon volt kiírva, hanem egészen felelőtlenség a szerepeket és szereplőket. (N. Á.)

A »Magyar Háziasszony« és a Képes Családi Lapok«, e két kitünően szerkesztett heti lapokat melegen ajánljuk Olvasóink figyelmébe. — Előfizetési ár egyenkint negyedévre 1 frt 50 kr; mely összeg Budapestre a kiadóhivatalhoz, Nagy-korona utca 20 szám alá küldendő. Kívánatra mutatványszámokat is küld a kiadóhivatal. — A »Képes Családi Lapok« most Brankovich György szerkeszti, — a ki a »Budapest« című lapot szerkesztette néhány éven át.

Jókai Mór korszakos írónk »Lélek idomár« című regényének 1 és 2. füzetét küldetett be hozzáunk. Térésükre most a jövő számban fogunk megemlékezni. Legyen elég most csak annyit mondunk, hogy a ragyogó fantáziájú író Jókai Mór írta. — Megrendelhető Révai testvéreknél füz tenkint 20 kr-ával; vagy félévre is, 15 füzetre 3 forintjával. Hiszünk, hogy az Olvasókörök, Casinók, könyvtárak s hazafias közönségünk sietni fog a jeles művet megrendelni.

A Magyar korona országai s Bosznia és Herzegovina helyiségnévtára. Egybeállított és kiadja Juhos János ministeri fogalmazó. II. kiadás Budapest, 1888. A munka a legújabb hivatalos adatok alapján állítottott egybe s egyedüli, mely a belügyi s a közmunka- és közlekedésügyi m. kir. ministeriumok által utjabban is fölvizsgáltatott. Egyedüli minden eddigi helyiségnévtárak között a mely Bosznia és Herzegovina ebbeli adatait közli. Egyedüli továbbá, mely a községek utolsó távirati állomásait a legújabbban végrehajtott szervezet alapján a mai napig hitelesen mutatja ki. A munka megjelenik 1888. június hóban s megrendelhető a »Pesti könyvnyomda részvénytársaság«-nál. (Hold-utca 7.), valamint minden hazai könyvkereskedésben. Előfizetés- vagy megrendelésre 5 frt. Bolti ára; 7 frt lesz.

150/1888. sz.

**Arverési hirdelmény.**

Alulírt kiállított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szegedi kir. tszék 4401/87. számú végzése által Kun István és neje javára Biozó János, Máté Mária és Szekeres

Sándor ellen 31 ft 50 kr. tőke és eddig összesen 52 frt 62 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 245 frtra becsült 1/4 dunai malom, 2 ló és buza vetésből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladának.

Mely árverésnek a 2024 1888. sz. tilálkást rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Madoesán a község házában leendő eszközölésére 1888. évi július hó 2-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérnek beesáron aul is eladandóknak.

As elárverezendő ingó-ágok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint 1 sz kifizetendő.

Kelt Dunaföldváren 1888. évi június hó 19. napján.  
Ifj. Hőke Lajos  
végrehajtó

**Eladó ház,**

Egy 8 szoba, 1 cselédszoba, előszoba konyha, 2 padlás, fészer, kocsiszín, istálló, pincze, és 3 udvarból álló ház a legkedvezőbb feltételek mellett örök áron szabad kézből eladó Pakson, az urutczában.

Balás Sándor,  
és neje háztulajdonos.

8—10

**Koritsánszky Dénes gyógyszerésznél Kölesden**

kapható a P. T. sertésulajcások illetőleg a községi előjárások — be ses figyelmébe igen ajánlatra méltó — vidékünkön évszerte nagy kárú pusztításokat okozó orbáncz és torokgyíkféle dögvész ellenes biztos hatására kiprobált

**Kölesdi v. Koritsánszky D.-téle sertés győgypor.**

Használati utasítás és a körjeleket megösmertető bő közlése mellett.  
100 malacznak való por adag ára 2 frt. — 100 súldónak való 4 frt. —  
100 öreg sertésnek való 6 frt.

Továbbá a P. T. Házi gazdaszovonyoknak igen ajánlatra méltó Conserváló cukorpora Befőzött gyümölcs — iz (lekvár) stbnek hosszú időre szoló bebiztosítására a penész képződés és romlás ellen adagonként 4 kr. a mely 1 kiló mennyiségű befőzött gyümölcs stbnek elegendő. — Kapható a fentebbit Kölesden — s minden város előkelő boltjaiban.

Dr. J. G. Popp udvari fogorvos.	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos.	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos.	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos.
Dr. J. G. Popp udvari fogorvos.	Anatherin-szájvize 40 év óta a legkedveltebb száj- és fogkonzerváló szer. Megrögtelja a fogkő lerakódását, eltávolítja a száj kellemetlen szagát, felfrissíti a foglást és elejét veszi a fogfájásnak. Ára: a nagy palacknak 1 frt 40 kr. a kisebbnek 1 frt, a legkisebbnek 70 kr.	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos.	Anatherin-fogpasztája fivégőgyógyokban Elismert szor a fogak tisztára tartására, a száj felfrissítésére és konzerválására ÁRA 1 FRT 22 KR.
Dr. J. G. Popp udvari fogorvos.	Aromatikus fogpasztája nagyon kedvelt a kellemesen habzó fogszappanok baratai előtt. Kitünő fogtisztító szer. ÁRA: 35 KR.	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos.	Fogpora, a fogport kedvelők közt a legelterjedtebb és legkedveltebb, melytől a fogak ragyogó fehér színt nyernek. ÁRA 63 KR.
Dr. J. G. Popp udvari fogorvos.	Fogtömője [Plombe], melylyel a használati utasítás szerint bárki önmaga tömészheli ki odvas fogai. ÁRA 1 ERT.	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos.	Növényaszappana a legkitünőbb pipere- és győgyaszappan, mindenféle bőrkétség és foltok ellen. ÁRA 30 KR.

Kapható Pakson, Makinszky Sándor úr gyógyszerésznél és úr Winter Fülöp úr asszony kereskedésében.

**Városligeti Testgyenyenítő győgyintézet Budapesten,**  
(ezelött Dr. Fischhof-fele vizgyőgyintézet) Hermina-ut 1525.

Intézetünk a főváros egyik legmagasabb, kisebb és legelőzségségebb helyén fekszik, ugyanazon területen, melyet eddig a Dr. FISCHHOF fele városligeti vizgyőgyintézet foglalt el — A 44,000 négyzetméteres területen beépített telken épült Cottage-épület 30 tiszta, egészséges, külön bejárattal újonnan átalakított szobát foglal magában. — Casinóval, zárt és fűthető folyosóval, tekepályával, ugásokkal stb. —

A fővárossal való összeköttetést lövonatok és társaskocsik közvetítik.

Az intézetünkben felvett betegek minden beteg testalkatának és bajának megfelelően külön előállított készülék segítségével rendszerint műtét nélkül győgyíttatnak. — Kitünő és eddig el nem ért sikerrel kezeljük különösen a következő betegégeket u. m.: I. Az összes bármely alapon fejlődött (csúszos, kőszvényes gyümölcsös) izületgyuladásokat. — II. Csonttöréseket, ficamokat és ezeknek valamint az izületgyuladásoknak utóbjait, u. m.: [szigor] izületmereségeket, korlátolt mozgathatóságokat, végtárgyvidüléseket, elöbőrüléseket s b. III. A vele született és következményes elöbőrüléseket u. m.: a gerincoszlopnak a dalmellés hátfelé irányult elöbőrüléseit, a csigolyák vagy csigolyaszíval alapon keletkezett pupok, tyukmelleket, görbényakat, dongalúdló- és saroklábát, donga-gacsos térdeket. — IV. Gyermekek hűdést és lövetkezményeit — V. Zuzodásokat, és úsz és kőszvényit.

Készülékeink a plastikai művészet legmagasabb fokán állván, megvalósítják a modern testgyenyenítés legmerészebb követelményeit, mielőfgva minden betegnek kivétel nélkül a főnnjárású és az egészséges fekvésű intézetünk tiszta levegőjében való szabad mozgást de első sorban a műtét [operáció] teljes mellőzését lehetővé teszik Az eddigi hideg viz győgykezelés folytatattat.

Bővebb felvilágosítást úgy az egyéb ezuttal fel nem sorolt betegségek győgyítását — mint házi szabályzatunkat illetőleg könyvecskébe fűzött értesítőink nyújtanak, melyekkel kívánatra bérmentve szívesen szolgálunk.

Ezen közhasznú intézményünkre kérjük a t. közönség pártfogását.

Igazgatók:  
dr. VEREBÉLYI LÁSZLÓ  
felietelősi főorvos, egyetemi m. tanár  
a S. efinia gyermekkorház sebésze  
dr. RÓTH ADOLF  
testgyenyenítő  
az intézeti betegek rendelő orvosa  
FISCHER GYŐZŐ  
cs. k. udv. szállító orvos, seb., mű  
és testgyeny. segélymóvok győgyosa.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Balás Sándor.

Pakson, 1888. Nyomatott Rosenbaum Márkusznál.